

FIUME MAGYAR EMLÉKEZETE SKULTÉTY CSABA GYŰJTEMÉNYE

KIÁLLÍTÁS AZ ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁRBAN

2009. MÁJUS 8 - 2009. JÚLIUS 12.

„Szeretni közös hazánk egészét” – írja Sólyom László, a Magyar Köztársaság elnöke Skultéty Csaba gyűjteményi katalógusának az előszavában. Emlékezet nélkül nincs identitás. Az emlékezetnek e hazája pedig az Atlantisként elsüllyedt egykori Magyar Királyság

egésze. Rajtunk kívül így nem tartja számon senki, s a róla való tudás, képzelet és a hozzáfűződő érzelem őrzi és alakítja emlékezetünket, és része önazonosságunknak. Skultéty Csaba ebből a Magyarországból való. Családi indíttatásból kezdte el gyűjteni Fiume

emlékeit. Látszólag véletlen, hogy éppen Fiumét választotta. Valójában egy olyan emblemikus városról van szó, amely a magyar történelem, gazdaság, kultúra minden területével összefügg, hiszen kikötő, kapu a tengerre, a világ vérkeringése felé vezető út állomása. A XIX. században a magyar nemzetállami tervek elmaradhatatlan összetevője volt, ahová Széchenyi és Kossuth is ellátogatott. A mi hagyományunk úgy tartotta: Fiume a Szentkorona gyöngye. A történelem fordulatai következtében a XX. század másik felében azonban emlékezete elhalványult, újrafelfedezése mostanában lett aktuális.

A gyűjtemények minőségét a művek szellemi-anyagi értéke és/vagy a témája határozza meg. Ez utóbbi esetben az apróságok is felértékelődnek pusztán azért, hogy az adott témáról, ez esetben Fiuméről szólnak. Képeslapok, számlacédulák, borítékok a mindennapi élet mozaikját tárják elénk, immáron – hogy idejük elmúlt – örök érvénnyel. Természetesen ennek a műtárgy-együttesnek is vannak különleges darabjai, mint például Franz Rauchmüller von Ehrenstein kézzel írott és rajzolt tervei négy kötetbe kötve. József nádor kérésére készítette 1831-ben

Részlet a kiállításból.

a mérnök szerző, számba véve, milyen vízi és szárazföldi utakra van szükség ahhoz, hogy Budáról el lehessen Fiuméba jutni. A gyűjtemény tárgyi anyaga – emléktárgyak, képeslapok, dobozok, kereskedelmi cikkek, a Tengerészeti Akadémián végzett tisztek és tiszt-helyettesek töre, díszkardok – Fiume sokszínűségéről tudósítanak. Egyfelől maga a tengerpart, ahova nyaralni jár a nagyközönség. Másfelől hatalmas hajózási és kereskedelmi központ, ahonnan a Magyarországon termelt árukat szerteviszik a világba. Harmadszor pedig tengerészeti és közigazgatási központ, ahol kormányzó képviseli az országos érdekeket, és nevezetes iskolák biztosítják az utánpótlást. Negyedszer pedig, de nem utolsó sorban, népek sajátos együttese ez a város, olaszok, horvátok, magyarok közös hazája.

Mindezeket számba véve a kiállítás nem műtárgynemenként, hanem elsősorban témakörönként igyekezett rendezni a gyűjteményt, jelképesen egy hajófedélzetet imitálva, nyitva hagyva, hogy a hajó a nyílt tengerrel épp Fiuméba tart-e vagy éppen fordítva. A gyűjtemény-rakomány tematikus csoportosítás szerint hajóládákban elhelyezve tárult a látogató elé az első teremben. A második, hajókabinnak kialakított térben a fotógyűjteményt, illetve a számban és értékben gazdag könyvgyűjteményt helyeztük el. Itt lehetett

megtekinteni az OSZK Történeti Interjúk tárának munkatársai által összeállított filmet is a fellelhető, korabeli híradórészletekből, későbbi filmanyagokból. A kiállításon szereplő könyvekből, újságokból válogattuk a kísérő szövegeket. A Magyar Műszaki és Közlekedési Múzeum néhány kiemelkedő fontosságú műtárgyat kölcsönzött a terek kialakításához, többek között az Adria Magyar Királyi Tengerhajózási Részvénytársaság zászlaját a „Hazának használj!”- jelmonddal. Gabányi György magángyűjteményéből két korabeli fotómasinát kaptunk kölcsön.

A kiállításhoz katalógus készült a mintegy háromszáz műtárgy leírásával, a köztársasági elnök bevezető szavaival, és Fiume-Rijeka polgármesterének, illetve Olaszország nagykövetének köszöntőjével.

Benkő Andrea
benkoa@pim.hu

A kiállítást rendezte és a katalógust szerkesztette Benkő Andrea. A grafika Bubik Veronika, a látványterv Ágoston István kitűnő munkáját dicsérte. A fotókért Véssey Endrét, a tárlaton bemutatott filmösszeállításért Hanák Gábort illeti köszönet.

A központi kiállítóterem mint kikötő.

